

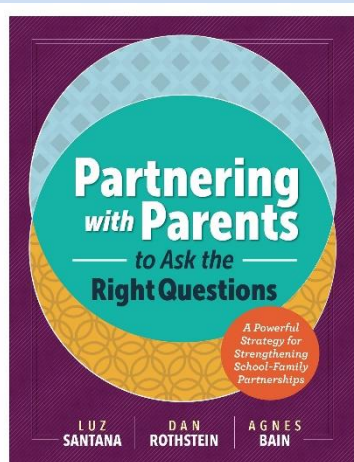

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

שאלות טובות יותר – החלטות טובות יותר

שאלות טובות יותר - החלטות טובות יותר

הסדנה מבוססת על פי ספרו של ד"ר דן רוטשטיין, (2016)
Partnering with Parents to Ask the Right Questions

המתודה הבאה פשוטה, קלה ללמידה וליישום, ומטרתה גיוס שותפויות ותמיכה בהחלטות שהתקבלו על ידי אנשי חינוך. חשוב להדגיש שהמתודה המוצעת עשויה להשתלב בתכנית כוללת יותר הדורשת יותר תשתיות, כח אדם ומשאבים.

רציונל

שאלות טובות על החלטות שהתקבלו, על הסיבות להן ועל הדרך לקבלתן, מובילה להחלטות טובות יותר. בנוסף, שאלות טובות מפתחת ומעודדת בעלות (Ownership) על ההחלטות המתקבלות. שאלות פתוחות מובילות לדיון פורה ומאפשרות חשיבה מעמיקה על הסיבות להחלטה, דרך קבלתה וחלופות. מדוע "לבזבז" זמן על שאלות שאינן כאלו שאינן מבקשים להוביל שינוי? מפני שכאשר מבקשים להוביל שינוי, שאלות יצופו בכל מקרה, אך ייתכן שלא תשמעו אותן, לא תתנו להן מספיק תשומת לב.

מתווה להובלת השימוש בכלי

תפקיד המשתתפים	תפקיד מוביל הדיון	הפורום	שלב
—	הצגת ההחלטה שבמוקד הדיון	מליאה	5 דק' << א
שאלת שאלות	עידוד הקבוצות בתהליך שאלת השאלות	קבוצות קטנות	10 דק' << ב
עיבוד השאלות	עזרה בהבנת המאפיינים של שאלות סגורות ופתוחות	קבוצות קטנות	5 דק' << ג
בחירת שאלות מובילות	סיוע בדרך לתעדף את השאלות	קבוצות קטנות	10 דק' << ד
—	מיון השאלות לקטגוריות: סיבות, תהליך ויישום	מליאה	10 דק' << ה
—	מענה על שאלות	מליאה	15 דק' << ו
—	רפלקציה וחשיבה קדימה	מליאה	15 דק' << ז

החלטה בית ספרית שהתקבלה ושיש סיכוי שתעורר קונפליקט והתנגדות

מתווה הדין:

מוביל השיחה מציג במליאה את מתווה השיחה.

לאחר מכן מניח בפני הקבוצה את ההחלטה ומזמן שאילת שאלות. כאן יהיה חשוב להגדיר החלטה שהתקבלה.

א

החלטה בית ספרית שהתקבלה ושיש סיכוי שתעורר קונפליקט והתנגדות

לצורך הדוגמא, הנה הצעה להחלטה שהתקבלה והוצגה באחת הקבוצות בהן התנסינו בכלי הזה:

בית ספר יסודי,

אין הסעות מאורגנות לבית הספר.

כל תלמיד שמאחר מעבר ל 08:15 לא יורשה להיכנס

לכיתה עד סוף השיעור

חלוקה לעבודה בקבוצות, בכל קבוצה מוביל השולחן מסכם בכתב את כל השאלות שהמשתתפים שאלו.
ההוראות הן:

« הפכו כל הצהרה לשאלה
« מספרו את כל השאלות

« שאלו שאלות רבות ככל שתוכלו
« אל תעצרו לענות או לדון בשאלות
« רשמו את כל השאלות בדיוק כפי שנשאלו

ב

המשך עבודה בקבוצות

« עיינו ברשימת השאלות, הפכו את השאלות הסגורות לשאלות פתוחות.
על שאלות סגורות אפשר לענות ב"כן", "לא" או בתשובה במילה אחת. על שאלות פתוחות אי-אפשר לענות ב"כן" או "לא" הן מצריכות הסבר.

לדוגמא:

**שאלה כמו: "האם התיעצת עם מישהו לפני קבלת ההחלטה?"
תהפוך לשאלה: "מה היה התהליך שליווה את קבלת ההחלטה?"**

**שאלה כמו: "האם היו אפשרויות אחרות?"
תהפוך לשאלה: "אילו עוד חלופות נשקלו?"**

המשך עבודה בקבוצה « בחירת שאלות מובילות.

T

דיון, השוואה, הערכה של השאלות, תעדוף השאלות כולל הנמקה לבחירה של 2-3 שאלות מובילות. המשתתפים בוחרים את השאלות המועדפות/מובילות שלהם וצריכים להצדיק את הבחירות שעשו כקבוצה.

שלב ה'

מוביל המפגש משרטט על הלוח טבלה המחולקת לשלושה טורים:

1. שאלות הנוגעות ל**סיבות** שהובילו להחלטה.
2. שאלות הנוגעות ל**תהליך** קבלת ההחלטה.
3. שאלות הנוגעות להשפעה של יישום ההחלטה על המשתתפים.

« כל קבוצה משתפת את הקבוצות האחרות בשאלות המובילות שנבחרו, מוביל המפגש משייך את השאלות שנבחרו לטור המתאים בטבלה.

« המנחה מברר עם הקבוצה כיצד נבחרו השאלות, מדוע דווקא אלו ומה מספרן.

שאלות העוסקות ב:	סיבות לקבלת ההחלטה	תהליך ואופן קבלת ההחלטה	דרכי יישום ההחלטה
קבוצה 1			
קבוצה 2			
קבוצה 3			

שלב ו'

בהתבסס על השאלות המובילות, מוביל המפגש (איש החינוך שאחראי לקבלת ההחלטה) משיב על השאלות שיש לו עליהן תשובות. יש להניח שאפשר להשיב על השאלות הנוגעות לסיבות ההחלטה ולתהליך קבלתה. שאלות שנותרו ללא מענה יהוו בסיס להמשך שיתוף פעולה של הקבוצה עד שיימצאו התשובות לשאלות הללו.

עיקרון חשוב – אחת המטרות העיקריות של הכלי היא יצירת בעלות ומעורבות בקרב הקהל הרלוונטי, ולכן, שאלות שעוסקות באופנויות היישום יכולות להיות מוחזרות למשתתפים בשום שכל בכדי לשמוע מהם כיווני פעולה ראויים ולהגביר את תחושת הבעלות והשותפות שלהם בתהליך

שלב ז'

- רפלקציה על תהליך הלמידה במליאה וחשיבה קדימה
- « מה השאלות לימדו אותנו על העמדה שלנו כלפי ההחלטה?
- « באיזה אופן שאילת השאלות תרמה לנו להבנת הנושא?
- « מה הצעדים הבאים הנדרשים כארגון / קבוצה?

התנסו בכלי במרחב רלוונטי כלשהו בבית הספר (צוות ניהול, מליאת מורים, ועד הורים וכו')